

Národné účty vo verejnej správe

Úvod

V predchádzajúcej časti sme rozobrali tabuľky dodávok a použitia a symetrické input-output tabuľky, ktoré sú ústredným rámcom pre analýzu odvetví. Metodika ESA 2010 vychádza zo systému národných účtov a poskytuje vyčerpávajúce a detailné údaje o ekonomických aktivitách v rámci ekonomiky medzi rôznymi ekonomickými subjektami. V tejto časti príspevkov uvedieme základnú charakteristiku sektora verejnej správy v rámci systému národných účtov ESA 2010. Poskytneme prehľad o základných jednotkách používaných v inštitucionálnom sektore verejnej správy.

1. Vymedzenie jednotiek používaných v sektore verejnej správy

Štatistickí musia zohľadňovať definície jednotiek, ktoré sú predmetom analýzy, tak ako sú ustanovené v ESA 2010, aby zabezpečili, že do zisťovaní, ktorými sa zhromažďujú údaje, sa postupne zavádzajú všetky informačné prvky potrebné na zhromaždenie údajov založených na jednotkách analýzy používaných v ESA 2010.

Ekonomické územie pozostáva:

- z oblasti (geografického územia) pod efektívnou správou a ekonomickou kontrolou jednej vlády;
- zo všetkých voľných zón vrátane colných skladov a tovární pod colnou kontrolou;
- z národného vzdušného pásma, výsočných vôd a kontinentálnych šelfov ležiacich v medzinárodných vodách, na ktoré má krajina výhradné právo;
- z teritoriálnych enkláv, pričom tieto enklávy predstavujú geografické územia, ktoré sa nachádzajú v zahraničí a ktoré na základe medzinárodných zmlúv alebo medzištátnych dohôd používajú orgány verejnej správy krajiny (ako sú veľvyslanectvá, konzuláty, vojenské základne, vedecké základne atď.);
- z nálezísk ropy, zemného plynu atď. v medzinárodných vodách mimo kontinentálneho šelfu krajiny, obhospodarovaných jednotkami sídlivými na vyššie uvedených územiach.

Ekonomické územie môže byť oblasť väčšia alebo menšia, než je oblasť vymedzená vyššie. Príkladom väčšej oblasti je menová únia, ako napríklad Európska menová únia; príkladom menšej oblasti je časť krajiny, ako napríklad región.

Ekonomické územie nezahŕňa extrateritoriálne enklávy. Vylúčené sú tiež tie časti vlastného geografického územia krajiny, ktoré používajú tieto organizácie:

- orgány verejnej správy iných krajín;
- inštitúcie a orgány Európskej únie a
- medzinárodné organizácie v rámci medzinárodných dohôd medzi štátmi.

Územia využívané inštitúciami a orgánmi Európskej únie a medzinárodnými organizáciami sú samostatnými ekonomickými územiami. Znakom takýchto území je to, že jedinými rezidentmi sú inštitúcie.

Centrum hlavného ekonomického záujmu znamená, že existuje určité miesto v rámci ekonomického územia krajiny, na ktorom sa jednotka zapája do ekonomických činností a transakcií v určitom rozsahu počas nevymedzeného alebo ohraničeného, ale dlhého obdobia (rok alebo viac)

Rezidentská inštitucionálna jednotka môže byť fiktívnou rezidentskou jednotkou vo vzťahu k činnosti vykonávanej v danej krajine rok alebo dlhšie jednotkou, ktorá sídli v inej krajine. Ak sa takáto činnosť vykonáva kratšie ako jeden rok, činnosť zostáva súčasťou činností danej výrobnéj inštitucionálnej jednotky a nerozlišuje sa samostatná inštitucionálna jednotka. Keď nie je činnosť významná, napriek tomu, že trvá dlhšie ako rok, a v prípade inštalácie zariadenia v zahraničí sa samostatná jednotka nerozlišuje a činnosti sa zaznamenajú ako činnosti danej výrobnéj inštitucionálnej jednotky.

Inštitucionálna jednotka je hospodársky subjekt charakterizovaný samostatnosťou pri rozhodovaní o výkone svojej hlavnej funkcie.

Rezidentská jednotka sa považuje za inštitucionálnu jednotku na ekonomickom území, na ktorom má centrum hlavného ekonomického záujmu, ak má samostatnosť pri rozhodovaní a vedie buď úplný súbor účtov, alebo je schopná zostaviť úplný súbor účtov.

Za inštitucionálne jednotky považujeme:

- jednotky, ktoré majú samostatnosť pri rozhodovaní a úplný súbor účtov, ako sú:
 - súkromné a verejné korporácie;
 - družstvá alebo partnerstvá uznané ako nezávislé právne subjekty;
 - verejní výrobcovia uznaní ako nezávislé právne subjekty podľa osobitných právnych predpisov;
 - neziskové inštitúcie uznané ako nezávislé právne subjekty a
 - orgány verejnej správy;
- jednotky, ktoré majú úplný súbor účtov a ktoré sa považujú za jednotky so samostatnosťou pri rozhodovaní napriek tomu, že nie sú založené oddelene od svojej materskej jednotky: kvázikorporácie;
- jednotky, ktoré nemusia nevyhnutne viesť úplný súbor účtov, ale ktoré sa považujú za jednotky, ktoré majú samostatnosť pri rozhodovaní, konkrétne:
 - domácnosti;
 - fiktívne rezidentské jednotky.

Kaptívne finančné inštitúcie, umelé dcérske spoločnosti a jednotky špeciálneho určenia verejnej správy, ktoré nemôžu konať samy, sú preto zaradené do sektora subjektu, ktorý ich kontroluje. Výnimkou je prípad, ak sú nerezidentské, pričom v takom prípade sa rozlišujú samostatne od subjektu, ktorý ich kontroluje. V prípade verejnej správy však činnosti dcérskej spoločnosti musia byť viditeľné v účtoch verejnej správy.

Jednotky špeciálneho určenia vo verejnej správe .

Verejná správa môže tiež vytvárať jednotky špeciálneho určenia s charakteristikami a funkciami podobnými tým, ktoré majú kaptívne finančné inštitúcie a umelé dcérske spoločnosti. Takéto jednotky nemajú právomoc konať nezávisle a rozsah transakcií, do ktorých sa môžu zapájať, je obmedzený. Nepreberajú riziká ani pozitívky súvisiace s aktívami a

pasívami, ktoré majú v držbe. Ak sú takéto jednotky rezidentské, musia sa považovať za neoddeliteľnú súčasť verejnej správy, a nie za samostatné jednotky. Ak sú nerezidentské, považujú sa za samostatné jednotky. Akékoľvek transakcie, ktoré vykonajú v zahraničí, sa musia odzrkadliť v príslušných transakciách s verejnou správou. Preto jednotka, ktorá si požičiava v zahraničí, sa potom považuje za jednotku, ktorá požičiava tú istú sumu verejnej správe, a to za tých istých podmienok, ako má pôvodná pôžička.

Ak subjekty špeciálneho určenia nemajú žiadne právo nezávisle konať, vtedy sú účty SŠU konsolidované s materskou korporáciou. Inak je to v prípade, ak sídlia v inej ekonomike než materská spoločnosť. Existuje jedna výnimka z tohto všeobecného pravidla, a síce keď je nerezidentský subjekt špeciálneho určenia (SŠU) vytvorený verejnou správou.

Pri makroekonomickej analýze sa pôsobenie každej inštitucionálnej jednotky nehodnotí samostatne, ale hodnotia sa súhrnné činnosti podobných inštitúcií. Jednotky sú spojené do skupín nazývaných inštitucionálne sektory:

- ✓ Nefinančné korporácie;
- ✓ Finančné korporácie;
- ✓ Verejná správa;
- ✓ Domácnosti;
- ✓ Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam.

Každý sektor a subsektor zoskupuje inštitucionálne jednotky, ktoré majú podobný typ ekonomického správania.

Jediná inštitucionálna jednotka (iná korporácia, domácnosť, nezisková inštitúcia alebo vládna jednotka) si zabezpečuje kontrolu nad korporáciou alebo kvázikorporáciou vlastníctvom viac ako polovice akcií s hlasovacím právom alebo inou kontrolou nad viac ako polovicou hlasovacích práv akcionárov.

Verejná správa si zabezpečuje kontrolu nad korporáciou v dôsledku osobitného právneho predpisu, vyhlášky alebo nariadenia, ktoré ju splnomocňujú na stanovenie korporačnej politiky. Nasledujúce ukazovatele predstavujú hlavné faktory, ktoré treba posúdiť pri rozhodovaní o tom, či je korporácia kontrolovaná verejnou správou:

- verejné vlastníctvo väčšinovej účasti s hlasovacím právom;
- verejná kontrola správnej rady alebo riadiaceho orgánu;
- verejná kontrola nad vymenovaním alebo odvolaním kľúčových zamestnancov;
- verejná kontrola nad hlavnými výbormi subjektu;
- verejné vlastníctvo „zlatej akcie“;
- osobitné predpisy;
- štát ako hlavný zákazník;
- vypožičiavanie si od štátu.

Na kontrolu môže stačiť jediný ukazovateľ, v iných prípadoch môže byť však kolektívnym ukazovateľom kontroly viacero samostatných ukazovateľov.

V prípade neziskových inštitúcií uznaných ako nezávislé právne subjekty sa musí posúdiť týchto päť ukazovateľov kontroly:

- vymenovanie vedúcich zamestnancov;
- ustanovenia zakladajúcich listín;

- zmluvné dohody;
- miera financovania;
- miera preberania rizika štátom.

Tak ako v prípade korporácií, v niektorých prípadoch môže na kontrolu stačiť jediný ukazovateľ, v iných prípadoch môže byť však kolektívnym ukazovateľom kontroly viacero samostatných ukazovateľov.

Rozlišovanie medzi trhovým a netrhovým a v prípade subjektov verejného sektora zaradenie do sektora verejnej správy a sektora korporácií závisí od stanovených kritérií.

Sektor sa rozdelí na subsektory podľa kritérií relevantných pre daný sektor; napríklad verejnú správu možno rozdeliť na ústrednú štátnu správu, regionálnu štátnu správu a miestnu samosprávu a fondy sociálneho zabezpečenia. Toto umožňuje presnejší opis ekonomického správania jednotiek.

Účty sektorov a subsektorov zaznamenávajú všetky činnosti inštitucionálnych jednotiek, či už hlavné, alebo vedľajšie, ktoré zahŕňa vhodný sektor. Každá inštitucionálna jednotka patrí iba do jedného sektora alebo subsektora.

2. Inštitucionálny sektor Nefinančné korporácie

Sektor nefinančných korporácií pozostáva z inštitucionálnych jednotiek, ktoré sú nezávislými právnymi subjektmi a trhovými výrobcami, a ktorých hlavnou činnosťou je produkcia výrobkov a nefinančných služieb. Sektor nefinančných korporácií zároveň zahŕňa nefinančné kvázikorporácie.

Patria sem tieto inštitucionálne jednotky:

- súkromné a verejné korporácie, ktoré sú trhovými výrobcami zapojenými hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb;
- družstvá a partnerstvá uznané ako nezávislé právne subjekty, ktoré sú trhovými výrobcami zapojenými hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb;
- verejní výrobcovia uznaní ako nezávislé právne subjekty, ktorí sú trhovými výrobcami zapojenými hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb;
- neziskové inštitúcie alebo združenia slúžiace nefinančným korporáciám uznané za nezávislé právne subjekty, ktoré sú trhovými výrobcami zapojenými hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb;
- ústredia kontrolujúce skupinu korporácií, ktoré sú trhovými výrobcami, kde je prevažujúcim typom činnosti skupiny korporácií ako celku – merané na základe pridanej hodnoty – produkcia výrobkov a nefinančných služieb;
- SŠU, ktorých hlavnou činnosťou je poskytovanie výrobkov či nefinančných služieb;
- súkromné a verejné kvázikorporácie, ktoré sú trhovými výrobcami zapojenými hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb.

Nefinančné kvázikorporácie sú všetky subjekty, ktoré sú trhovými výrobcami zapojenými hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb a spĺňajú podmienky na ich zaradenie medzi kvázikorporácie. Nefinančné kvázikorporácie musia mať dostatok informácií, aby bolo možné zostaviť úplný súbor účtov, a byť prevádzkované tak, ako keby boli korporáciami. Ich vzťah k ich vlastníkovi je v skutočnosti vzťahom korporácie a jej akcionárov. Nefinančné kvázikorporácie vlastnené domácnosťami, jednotkami verejnej správy alebo neziskovými

inštitúciami sú zoskupené spolu s nefinančnými korporáciami v sektore nefinančných korporácií, a nie v sektore ich vlastníka.

Existencia úplného súboru účtov vrátane súvah nie je dostatočnou podmienkou na to, aby sa trhoví výrobcovia považovali za inštitucionálne jednotky, ako napríklad kvázikorporácie. Nefinančné korporácie zahŕňajú fiktívne rezidentské jednotky, ktoré sa považujú za kvázikorporácie.

Sektor nefinančných korporácií je rozdelený do **troch subsektorov**:

- verejné nefinančné korporácie;
- národné súkromné nefinančné korporácie;
- nefinančné korporácie pod zahraničnou kontrolou.

○ ***Subsektor: verejné nefinančné korporácie***

Subsektor verejných nefinančných korporácií pozostáva zo všetkých nefinančných korporácií, kvázikorporácií a neziskových inštitúcií, ktoré sú uznané ako nezávislé právne subjekty, ktoré sú trhovými výrobcami a podliehajú kontrole jednotkami verejnej správy.

Verejné kvázikorporácie sú kvázikorporácie, ktoré priamo vlastnia jednotky verejnej správy.

○ ***Subsektor: národné súkromné nefinančné korporácie***

Subsektor národných súkromných nefinančných korporácií pozostáva zo všetkých nefinančných korporácií, kvázikorporácií a neziskových inštitúcií, ktoré sú uznané ako nezávislé právne subjekty a sú trhovými výrobcami, ktorí nepodliehajú kontrole jednotkami verejnej správy ani nerezidentskými inštitucionálnymi jednotkami. Tento subsektor zahŕňa korporácie a kvázikorporácie priamych zahraničných investícií nezaraďené do subsektora nefinančných korporácií pod zahraničnou kontrolou.

Inštitucionálne jednotky zahrnuté do sektora finančných korporácií sú tieto:

- súkromné a verejné korporácie, ktoré sú zapojené hlavne do finančného sprostredkovania alebo do pomocných finančných činností;
- družstvá a partnerstvá uznané ako nezávislé právne subjekty, ktoré sú zapojené hlavne do finančného sprostredkovania alebo do pomocných finančných činností;
- verejní výrobcovia uznaní ako právne subjekty, ktoré sú zapojené hlavne do finančného sprostredkovania alebo do pomocných finančných činností;
- neziskové inštitúcie uznané ako právne subjekty, ktoré sú zapojené hlavne do finančného sprostredkovania alebo do pomocných finančných činností alebo ktoré slúžia finančným korporáciám;
- ústredia, ak sú všetky alebo takmer všetky ich dcérske spoločnosti ako finančné korporácie zapojené hlavne do finančného sprostredkovania a/alebo do pomocných finančných činností. Tieto ústredia sú klasifikované ako finančné pomocné inštitúcie;
- holdingové spoločnosti, ak je hlavnou úlohou spoločnosti držba aktív skupiny dcérskych korporácií. Zloženie skupiny môže byť finančné alebo nefinančné – klasifikácia holdingových spoločností ako kaptívnych finančných inštitúcií tým nie je ovplyvnená;
- subjekty špeciálneho určenia, ktorých hlavnou činnosťou je poskytovanie finančných služieb;

- investičné fondy nezapísané v obchodnom registri s investičným portfóliom vlastneným skupinou účastníkov, ktoré sú vo všeobecnosti riadené inými finančnými korporáciami. Takéto fondy sú inštitucionálnymi jednotkami a sú oddelené od riadiacej finančnej korporácie;
- jednotky nezapísané v obchodnom registri, zapojené hlavne do finančného sprostredkovania, ktoré sú predmetom regulácie a dohľadu (vo väčšine prípadov klasifikované ako korporácie prijímajúce vklady okrem centrálnej banky, poisťovacích korporácií alebo penzijných fondov), sa považujú za jednotky, ktoré majú samostatnosť pri rozhodovaní a samostatné riadenie nezávislé od ich vlastníkov; ich ekonomické a finančné správanie je podobné správaniu finančných korporácií. V tomto prípade sa považujú za samostatné inštitucionálne jednotky. Ako príklad možno uviesť pobočky nerezidentských finančných korporácií.

S výnimkou subsektora centrálna banka sa každý subsektor ďalej delí na:

- verejné finančné korporácie;
- národné súkromné finančné korporácie a
- finančné korporácie pod zahraničnou kontrolou.

Kritériá na toto delenie sú rovnaké ako pre nefinančné korporácie.

3. Inštitucionálny sektor Verejná správa

Sektor verejnej správy pozostáva z inštitucionálnych jednotiek, ktoré sú netrhovými výrobcami, ktorých produkcia je určená na individuálnu a kolektívnu spotrebu a sú financované povinnými platbami jednotiek patriacich do iných sektorov, ako aj z inštitucionálnych jednotiek zapojených hlavne do prerozdeľovania národného dôchodku a bohatstva.

Inštitucionálne jednotky zahrnuté do sektora verejnej správy sú napríklad tieto:

- jednotky verejnej správy, ktoré existujú na základe zákonného postupu a majú jurisdikciu nad inými jednotkami na ekonomickom území, pričom spravujú a financujú skupinu aktivít, predovšetkým poskytujúc netrhové výrobky a služby na prospech spoločnosti;
- korporácia alebo kvázikorporácia, ktorá je jednotkou verejnej správy, ak je jej produkcia predovšetkým netrhová a je kontrolovaná jednotkou verejnej správy;
- neziskové inštitúcie uznané ako nezávislé právne subjekty, ktoré sú netrhovými výrobcami a ktoré sú kontrolované verejnou správou;
- samostatné penzijné fondy, pri ktorých existuje zo zákona povinnosť prispievať a pri ktorých verejná správa riadi fondy, pokiaľ ide o úhrady a schvaľovanie príspevkov a dávok.

Sektor verejnej správy sa delí na tieto štyri subsektory:

- ústredná štátna správa (okrem fondov sociálneho zabezpečenia);
- regionálna štátna správa (okrem fondov sociálneho zabezpečenia);
- miestna samospráva (okrem fondov sociálneho zabezpečenia);
- fondy sociálneho zabezpečenia.

○ **Subsektor Ústredná štátna správa (okrem fondov sociálneho zabezpečenia)**

Subsektor **Ústredná štátna správa** zahŕňa všetky administratívne oddelenia štátu a ostatné ústredné orgány, ktorých pôsobnosť zvyčajne zahŕňa celé ekonomické územie, okrem správy fondov sociálneho zabezpečenia.

Do subsektora Ústredná štátna správa patria tie neziskové inštitúcie, ktoré sú kontrolované ústrednou štátnou správou a ktorých pôsobnosť zahŕňa celé ekonomické územie.

Organizácie trhovej regulácie, ktoré sú buď výhradne, alebo hlavne distribútormi subvencií, sú zaradené do subsektora Ústredná štátna správa. Tie organizácie, ktoré sú výhradne alebo prevažne zapojené do nákupu, držby a predaja poľnohospodárskych alebo potravinárskych výrobkov, sú zaradené do subsektora Nefinančné korporácie.

○ **Subsektor Regionálna štátna správa (okrem fondov sociálneho zabezpečenia)**

Subsektor **Regionálna štátna správa** pozostáva z takých typov štátnej správy, ktoré sú samostatnými inštitucionálnymi jednotkami vykonávajúcimi niektoré z funkcií vlády, okrem správy fondov sociálneho zabezpečenia, na nižšej úrovni, ako je ústredná štátna správa, a vyššej, ako je úroveň vládnych inštitucionálnych jednotiek na miestnej úrovni.

Do subsektora Regionálna štátna správa sú zahrnuté tie neziskové inštitúcie, ktoré sú kontrolované jednotkami regionálnej štátnej správy a ktorých pôsobnosť je obmedzená na jednotlivé ekonomické územia regiónov.

○ **Subsektor Miestna samospráva (okrem fondov sociálneho zabezpečenia)**

Subsektor **Miestna samospráva** zahŕňa tie typy verejnej správy, ktorých pôsobnosť je obmedzená na určitú miestnu časť ekonomického územia, okrem miestnych orgánov fondov sociálneho zabezpečenia.

Do subsektora Miestna samospráva patria tie neziskové inštitúcie, ktoré sú kontrolované miestnou samosprávou a ktorých pôsobnosť je obmedzená na ekonomické územia miestnych samospráv.

○ **Subsektor Fondy sociálneho zabezpečenia**

Subsektor **Fondy sociálneho zabezpečenia** zahŕňa ústredné, regionálne a miestne inštitucionálne jednotky, ktorých hlavnou činnosťou je poskytovanie sociálnych dávok a ktoré spĺňajú obidve z týchto dvoch kritérií:

- zo zákona alebo na základe iných právnych predpisov sú určité skupiny obyvateľstva povinné zúčastňovať sa na schéme alebo platiť príspevky a
- verejná správa je zodpovedná za riadenie inštitúcie, pokiaľ ide o vyrovnanie alebo schvaľovanie príspevkov a dávok nezávisle od jej úlohy dozorného orgánu alebo zamestnávateľa.

Obyčajne neexistuje žiadna priama väzba medzi výškou príspevku plateného jednotlivcom a rizikom, ktorému je tento jednotlivec vystavený.

4. Inštitucionálny sektor Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam

FOR FIN, Odborný mesačník pre financie a investovanie, Bratislava,
Fin Star 2015, ISSN 1339-5416, December 2015

Sektor neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam (NZISD) pozostáva z neziskových inštitúcií, ktoré sú samostatnými právnymi subjektmi slúžiacimi domácnostiam a ktoré sú súkromnými netrhovými výrobcami. Ich hlavnými zdrojmi sú dobrovoľné príspevky v hotovosti alebo v naturáliách od domácností v postavení spotrebiteľov, platby od verejnej správy a dôchodky z majetku.

Ak takéto inštitúcie nie sú veľmi dôležité, nie sú zahrnuté v sektore NZISD, ale v sektore domácností, keďže ich transakcie sú nerozlíšiteľné od jednotiek v tomto sektore. Netrhové NZISD kontrolované verejnou správou sú zaradené do sektora verejnej správy.

Sektor NZISD zahŕňa tieto hlavné typy NZISD, ktoré poskytujú netrhové výrobky a služby domácnostiam:

- odbory, profesijné alebo učené spoločnosti, združenia spotrebiteľov, politické strany, cirkvi alebo náboženské spoločnosti (vrátane tých, ktoré sú financované, avšak nie kontrolované vládou) a spoločenské, kultúrne, rekreačné a športové kluby a
- dobročinné organizácie, organizácie zamerané na pomoc a zmiernenie následkov, financované dobrovoľnými prevodmi v hotovosti alebo v naturáliách od iných inštitucionálnych jednotiek.

Sektor Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam zahŕňa dobročinné organizácie, organizácie zamerané na pomoc a zmiernenie následkov, slúžiace nerezidentským jednotkám, a vylučuje subjekty, v ktorých členstvo oprávňuje na vopred určený súbor výrobkov a služieb.

Verejní výrobcovia uznaní ako nezávislé právne subjekty na základe osobitných právnych predpisov, ktorí sú trhovými výrobcami, sú zaradení takto:

- ktorí sú zapojení hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb: do sektora nefinančné korporácie;
- ktorí sú zapojení hlavne do finančného sprostredkovania a pomocných finančných služieb: do sektora finančné korporácie)

Verejní výrobcovia, ktorí nie sú uznaní ako nezávislé právne subjekty a sú trhovými výrobcami, sú zaradení takto:

- ak sú kvázikorporáciami:
 - ktorí sú zapojení hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb: do sektora nefinančné korporácie;
 - ktorí sú zapojení hlavne do finančného sprostredkovania a pomocných finančných aktivít: do sektora finančné korporácie;
- ak nie sú kvázikorporáciami: do sektora verejná správa, keďže zostávajú neoddeliteľnou súčasťou jednotiek, ktoré ich kontrolujú.

Neziskové inštitúcie (združenia a nadácie) uznané ako nezávislé právne subjekty, sú zaradené takto:

- ktoré sú trhovými výrobcami a ktoré sú zapojené hlavne do produkcie výrobkov a nefinančných služieb: do sektora nefinančné korporácie;
- ktoré sú zapojené hlavne do finančného sprostredkovania a pomocných finančných služieb: do sektora finančné korporácie;
- ktoré sú netrhovými výrobcami:
 - do sektora verejná správa, ak sú verejnými výrobcami kontrolovanými verejnou správou;

- do sektora neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam, ak sú súkromnými výrobcami.

Odvetvie pozostáva zo skupiny miestnych činnostných jednotiek zapojených do rovnakého alebo podobného druhu činnosti. Na najpodrobnejšej úrovni klasifikácie pozostáva odvetvie z tých miestnych činnostných jednotiek, ktoré spadajú pod jedinú triedu (štvormiestna úroveň) NACE Rev. 2, a teda sú zapojené do rovnakej činnosti, tak ako je vymedzené v NACE Rev. 2. Do odvetví patria miestne činnostné jednotky produkujúce trhové výrobky a služby, ako aj miestne činnostné jednotky produkujúce netrhové výrobky a služby. Podľa vymedzenia pozostáva odvetvie zo skupiny miestnych činnostných jednotiek zapojených do rovnakého typu výrobnéj činnosti bez ohľadu na to, či inštitucionálne jednotky, ku ktorým patria, produkujú trhové, alebo netrhové produkciu.

Odvetvia sa zaraďujú do troch kategórií:

- ❖ odvetvia produkujúce trhové výrobky a služby (trhové odvetvia) a výrobky a služby na vlastné konečné použitie; služby na vlastné konečné použitie sú služby bývania produkované vlastníckmi-užívateľmi obydľí a domáce služby, ktoré sú výsledkom zamestnávania plateného personálu;
- ❖ odvetvia produkujúce netrhové výrobky a služby verejnej správy: netrhové odvetvia verejnej správy;
- ❖ odvetvia produkujúce netrhové výrobky a služby neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam: netrhové odvetvia neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam.

Záver

Podľa metodiky Medzinárodného menového fondu GFS 2001 verejný sektor tvoria dve základné zložky, t. j. verejná správa a verejné korporácie. Verejná správa pozostáva z ústrednej štátnej správy, regionálnej štátnej správy a miestnej samosprávy. Metodika ESA 2010 vychádza zo systému národných účtov a poskytuje vyčerpávajúce a detailné údaje o ekonomických aktivitách v rámci ekonomiky medzi rôznymi ekonomickými subjektami. V tejto časti príspevkov sme uviedli základnú charakteristiku sektora verejnej správy. V ďalšej časti príspevkov podrobne rozoberieme základné jednotky a ich zoskupenia. Zameriame sa na inštitucionálne jednotky a inštitucionálne sektory.

Použitá literatúra:

1. Labaj M., Karabínoš S., Fulop P., 2010. Národné účty, ES EU, Bratislava 2010
2. <http://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/sna2008.asp>
3. Manuál ESA 2010 ako príloha Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ č. 549/2013

Ing. Zuzana Staríčková, PhD.

Katedra financií, NHF, EU

3soyza@gmail.com